

Független Diszplázia Bizottság FDB

A múlt

A nemzetközi kutyatenyésztésben mindig is iránymutató, úttörő német juhászkutyások nyomdokain haladva a Független Diszplázia Bizottság 1991 decemberétől dr. Lévai Piroska kérésére kezdte bírálni a magyar kutyafajták egyedeiről készült csipőzületi röntgenfelvételeket. Egy évre rá közkívánatra már a többi kutyafajtatól is fogadtak el felvételeket bírálatra az állatorvosok.

Dr. Janza Frigyes rendőr tábornok, c. egyetemi docens állatorvos a BM Oktatási Főigazgatóság vezetője (korábban évtizedekig az ORFK Rendőrkutya Vezető és Képző Iskola parancsnoka), dr. Mezösi László a Fővárosi Állatkeret főállatorvosa és dr. Michalik László állatorvosok alkotják a kezdetektől az állatorvosi bizottságot. Az FDB nevében a független szó két jelentést takar: az egyik, hogy mindhárom állatorvos független minden magyar ebtenyésztő szervezettől, munkájuk kizárólagosan szakmai. A másik, szintén szakmai kizárólagosságon alapszik, hogy „kutyapolitikai és tenyésztő-szervezeti” hovatartozástól függetlenül kezeli és értékeli a beérkező felvételeket. Ez így van rendjén. A szűrés a kezdetekben nagyon döcögött. Sok technikailag nem megfelelő minőségű felvételt küldtek be, és a tenyésztőtulajdonosok is ódzkodtak a vizsgálatól. Az FDB folyamatosan minőségellenőrként is működött a szűrőállomások felé, illetve kutyás klubnapokon népszerűsítette a szűrés fontosságát.

A jelen

Ma a bizottság már közel jár a 4000. csipőzületi röntgenfelvételt kiértékeléséhez. Ilyen kaliberű szakmai gyakorlattal és tapasztalattal a röntgenfelvételek bírálata terén csak valóban nagyon kevesek rendelkeznek ma. Egyes gyakorló állatorvosok részéről a kezdetekben tapasztalható közönyt

(tisztelet a kivételnek) mára élénk érdeklődés váltotta fel. Ennek oka egyrészt az állatorvosi magánpraxis felfutása, ami örvendetes, illetve az örökletes betegségek szűrése igényének – mint a minőségi kutyatenyésztés meghatározó tényezőjének – a növekedése, másrészt viszont visszatetsző, hogy az FDB 11 éves szakmai munkáját, a több ezer regisztrált kutya hiteles minősítését, adatbázisát egy-két ember egy tollvonással szívesen eltörölné egy újabb, jelentősen drágább, de egyáltalán nem szakmaibb felállás érdekében. Mi más ez, mint pozícióharc. És hát könnyű lenne beleúlni a készbe, a hazai diszpláziaszűrés kiépített és bejáratott rendszerébe. Az FDB évek óta állja a megmérettetést, hazai és nemzetközi szinten elfogadott és egyre ismertebb. Az internetes honlap nézettsége napról napra nő, jelentős a külföldi látogatóinak száma is. Mindezek mögött rengeteg munka van.

Az FDB jogi és gazdasági bázisa 2001. február 28-a óta az Egészséges Kutyáért Közhasznú Alapítvány. Kuratóriumának tagjai dr. Vrabély

Tamás, dr. Juhász Tamás állatorvosok, utóbbi néhai dr. Fenyves Béla helyét vette át és dr. Lévai Piroska.

Az FDB szűrőállomásainak állatorvosai számára az FDB értékelések nyilvánosak, és visszamenőlegesen, már régebben bírált felvétel is újra elbírálás alá kerülhet a készítő állatorvos jelenlétében, ha a tulajdonos vagy maga állatorvos úgy kívánja. Ha egy szakmailag jól felkészült állatorvos úgy érzi, hogy szívesen venne részt a bizottság értékelő munkájában, akkor arra is nyitott az FDB. Az egyszékes bírálati szemlélet megőrzése céljából a háromfős bírálati bizottság munkájában alkalmanként egy fő meghívott állatorvos vehet részt.

Az FDB bírálati díja már két éve nem változott, 1.000 Ft kutyánként. Az FDB, ill. a kezelő alapítvány NEM profitorientált, tehát nem cél, hogy az alapvetően szükségesnél jobban növelje a bírálati díjat, hogy egyre nagyobb bevételre tegyen szert. A bírálati díj befizetése válog postai csekken bankszámlára való küldéssel lehetséges. A tulajdonosoknak nem kevés pénzbe kerül maga a röntgenfelvétel elkészít-

Győrújfalvi Dini rövidszőrű magyar vizsla
T+L: Mikola Géza

tetés. Az FDB sem jelenleg, sem a közeljövőben nem tervezi a bírálati díj jelentős emelését, annak ellenére, hogy teljesen nyilvánvaló, az ezer forint közel sincs összhangban a végzett munka magas szakmai színvonalával. Az összeg nagyobbik része egyébként is adminisztrációs célokra, postaköltségre fordítódik. A bírálóban résztvevő állatorvosok nem munkadíjat kapnak, hanem csak jelképes tiszteletdíjat. Félő, ha a bírálati díj komolyabban emelkedne, az visszavetné a szűrésre és bírálatra kerülő kutyák számát. Ez pedig pont ellentétes az FDB alapvető szándékával, hogy a diszpláziával terhelt fajtákban a lehető legtöbb tenyészkutya kerüljön szűrésre. Mivel

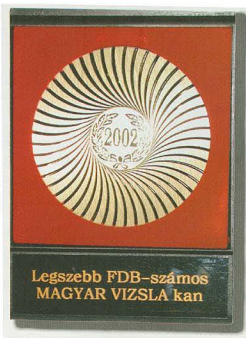
az alapítvány közhasznú besorolási és nyitott gazdálkodású, nyíltan leírhatjuk, hogy a három bíráló állatorvos fejenként 17 ezer Ft-ot kapott tiszteletdíjként a teljes 2001 évre. Az alapítvány alapítókéje alapítása óta 100 ezer Ft körül mozog. Szeretnénk, ha ezekből a száraz pénzügyi tényekből kiéreznék a kutyások azt az elhivatottságot, amit az FDB tagjai munkájuk során nyújtanak Önöknek, a születendő kiskutyák egészsége érdekében.

Az FDB honlapján a www.fdb.hu címen megtalálhatók az összes eddigi FDB-számot kapott, regisztrált kutyák naprakész névsora, melyet havonta, minden értékelés után frissítünk.

A lista segítséget nyújt kölyökvásárláskor, fedezőkn kiválasztásban is. Szintén olvashatják a legközelebbi bíráló időpontját, ezáltal tervezni tudják, hogy mikorra időzítsék a felvétel beküldését, ill. meg tudják, hogy mikorra várható eredmény megérkezés. Az FDB-szamos kutyák listája nem öncélú, és nem elsősorban az abban szereplő kutyák reklámja (bár bizonyított, hogy jelentős reklámhatása is van). A lista valódi ereje abban van (illetve lenne), ha a klubok, tenyésztők átbogarásznák a benne felsorolt kutyákat, elemeznék azok származását, kiértékelnék, hogy egy-egy neves kiállítási fedezőkn hoz-e és ha igen hány

szukától hoz egészséges csipőjú utódokat, vagy pl. egy „év tenyészete” kennek hány szűrt kutyát tud magának, tisztáznák a terhelt, a kevésbé terhelt és a mentesnek mondható vérvonalakat, stb.

Ha pedig már a reklámozásnál tartunk, el kell mondanunk, hogy az Önök pénzének takarékos felhasználása nem enged meg az alapítványnak semmiféle reklámköltséget. Éppen ezért az FDB hálás minden olyan tenyésztőnek, tulajdonosnak, aki FDB-szamos fedezőkanját vagy FDB-szamos szülőktől származó kiskutyáit az FDB nevénck megemlítésével hirdeti az apróhirdetésben!

A jövő

Tehát az FDB bírálati díj növelésére a 2003-as évben nem kell számítaniuk. Sőt, tervbe van véve, hogy a magyar-fajta kutyák bírálatát teljesen díjmentesen végezzük. Amennyiben ez a terv megvalósul, akkor itt, az "a kutya" újság hasábjain is értesítjük az érdekelteket.

Komoly fejlődést jelent a röntgenfelvételek hitelességének növelésében a DNS mintavételi rendszer beindulása 2003 februártól. A rendszer csatlakozik

az EU országokban egyes fajtáknál már rendszeresített, másoknál még csak mostanában bevezetésre kerülő DNS minta tároláshoz. A hazai rendszer nagy előnye, hogy a DNS mintavétel nem vérvételt jelent, hanem vattatamponnal végzett szájnyalvákhártya "kenetet". A röntgenfelvételt készítő felsőkar az állatorvos által levett és az FDB-hez beküldött DNS minta védi az állatorvost, illetve az igazukat védőket támogatja abban az esetben, ha egy kutya esetében gyanú merül fel a röntgenfelvétel hitelességével kapcsolatban. Sajnos fordult már elő nem egyszer tulajdonos részéről elkövetett visszaélés az FDB eddigi történetében is, ha üres sort (egyszer már kiadott FDB-szám visszavonva) látnak internetes listánkon, az is ilyen felfedezett esetet tükröz. A DNS minta akkor is fontos lehet, ha egy diszpláziamentes, de "csámpos" járású kutya tulajdonosát próbálnák meg rágalmazni csalással. Az FDB vizsgálathoz csatlakozó DNS minta tárolása 10 évre 800 Ft. költséget jelent a tulajdonosnak. Mondhatnánk úgy is ennyi a hitelesség ára. Ha valódi vagy rágalmazási probléma előfordul, és magát a vizsgálatot el kell végezni a tárolt mintából, akkor az ma 9.000 Ft + ÁFA kutyánként (egy kutya esetében). Remélhetőleg azonban önmagának a rendszernek is lesz elég visszatartó ereje, és nem kell sürün bizonyítási eljáráshoz folyamodni. Tehát februártól az alapítvány (FDB) sűrű csekkjére 1.800 Ft-ot kell befizetni kutyánként: 1.000 Ft FDB bírálati díj + 800 Ft. DNS tárolási díj. A DNS tárolási díj részösszegét (800 Ft-ot) az alapítvány (FDB) a balatonfüredi gyógyszerkutató DRC Kft.-vel kötött szerződés szerint felélenkénti elszámolásban utalja át a DRC Kft.-nek. Ezzel a tulajdonosokat kíméljük meg a kétféle való postázástól, illetve a gyógyszerkutató könyvelését az aprómunkától. Természetesen, ha valakit, vagy klubot a DNS mintavétel és azonossági vagy származás vizsgálat FDB-től függetlenül érdekel, a DRC Kft. részükre is végez vizsgálatokat. Szűrővizsgálatok terén azonban az FDB kizárólagosságot élvez a DNS minta tárolásban, vizsgálatban.

A jövő feladata lenne, de valószínűleg nem a közeljövőben fog megoldódni a csipőizületi diszplázia fokozatainak világszintű egységesítése elnevezésben és tartalomban egyaránt. Ma még az EU országok állatorvosai sem jutottak dülőre egymással - már ha egyáltalán akartak... Az FDB és elég sok európai ország diszplázia értékelő bizottságai az FCI 15 évvel ezelőtt megjelentetett, a csipőizületi diszplázia értékelésével foglalkozó körlevele szerint bírálnak. Abban a körlevélben az öt fokozat (normál, majdnem normál, enyhe, közepes, súlyos) mellett a különböző fokozatot mutató csipő-elváltozások részletes tartalmi leírása is szerepel. A pár éve kiadott FCI értesítő újdonságként az A1-2, B1-2, C1-2, D1-2, E1-2 fokozatokat jelöli meg javaslatként, de mivel tartalmi mutatókat nem közöl, ezért gyakorlatilag alkalmazhatatlan. Amíg nemzetközi egységesítés létre nem jön (türelem!), általánosságban annyit jegyezzenek meg a tenyésztők, tulajdonosok, hogy az értékelésben vizualizált értékek, az FDB esetében a még tenyésztésre ajánlott "enyhe" és a tenyésztésre már nem javasolt "közepes" megítélése a világ nagy részén mégis egységes (legfeljebb más néven jelölik). A szakmai egységesség onnan adódik, hogy az "FDB enyhe" minősítésű kutyáinál minden remény megvan arra, hogy életük során diszpláziából

származó komolyabb sántaság, mozgáskorlátozottság nem lesz. A "közepes" minősítésű kutyákra ez már nem vonatkozik. Tehát, ha a csipőizületen észlelt elváltozás a kutya mozgásképességét, használhatóságát előreláthatóan csökkenteni fogja, azt a fokozatot sehol a világon nem ajánlják tenyésztésre az állatorvosok.

Az FDB jelenlegi szűrőállomáseinak száma ez évben várhatóan jelentősen le fog csökkenni. A rendszerváltozásokor indult állatorvosi praxisk többsége mára már technikai felszereltségben és szakmai tudásban is felfeledött annyira, hogy kiünő minőségű, nemzetközi szintű szabvány felvételeket tudnak készíteni. Az állatorvosok között is természetes versengés, kiválasztódás folyik, az FDB érdeke az, hogy a kutyásoknak olyan állatorvosi rendelőket ajánljon diszpláziaszűrésre, ahol biztosan kiváló minőségű felvételt fog kézhez kapni és nem kell megismételni a röntgenezés proceduráját közepes vagy gyenge minőségű - az FDB által bírálatra alkalmatlan - röntgenfelvételek miatt. Az FDB kizárólag olyan minőségű felvételeket fogad el bírálatra, melyeket akármikor elő lehet venni egy esetleges külföldi bírálat vagy összehasonlítás céljára.

Az FDB jelenlegi minősítési rendszere félig nyitott. Ez azt jelenti, hogy csak a tenyésztésre javasolt fokozatú

kutyákat tesszük ki internetes listánkra. A közepes és súlyos kutyák adatai titkosak maradnak. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nem változtatható meg. Amennyiben egy fajtaklub igényli a teljesen nyitott rendszert, tehát, hogy az adott fajtához tartozó valamennyi FDB bírálaton átesett kutya minősítése nyilvánosságra kerüljön beleértve a rossz eredményeket is, nos ez az állatvédelmi törvény szellemében ma már megoldható!

Az FDB a 20-973-6561 telefonszámon várja az érdeklődő klubok jelentkezését.

Egészes Kutyáért Közhasznú Alapítvány

Az alapítvány ezen cikk honoráriumát teljes egészében a magyar fajta kutyák FDB-bírálati díjának ajánlja fel. Kérjük ezért a magyarfajtás tenyésztőket, hogy szűrés előtt tájékozódjanak a felhasználható keretösszegekről az FDB honlapján (www.fdb.hu).

A hálózathoz csatlakozni kívánó állatorvosok kérelmüket az FDB-hez küldhetik (112. Bp. Menyecske u. 19).